

Kansainvälistyvä varhaiskasvatus

13.6.2025

Varhaiskasvatus on Suomessa yhä monikulttuurisempaa ja monikielisempää koskien sekä varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia, heidän perheitään että varhaiskasvatuksen henkilöstöä (ks. esim. Haanpää, 2023, s. 12; Malinen, 2019, s. 41). Kaksi- ja monikielisiä lapsia on yhä suurempi määrä sekä varhaiskasvatuksessa että esiopetuksessa eri puolilla Suomea (Tainio ym., 2019, s. 32). Varhaiskasvatuksen henkilöstö on kansainvälisempää erityisesti esimerkiksi pääkaupunkiseudulla (Haanpää, 2023, s. 178).

Suomessa on ollut viime vuosien aikana tavoitteena nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisprosenttia. Myös pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa aihe tuodaan esiin ja todetaan, että varhaiskasvatukseen osallistumisastetta pyritään nostamaan erityisesti yli kolmevuotiaiden lasten osalta (Valtioneuvosto, 2023, s. 81). Hallitusohjelmassa todetaan myös, että vaikka osallistumisaste on viime vuosina noussut, se on edelleen muita Pohjoismaita jäljessä. Hallitusohjelma tuo esiin lisäksi sen, että erityisiä toimia aiotaan suunnata maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisasteen nostamiseksi. Tällä halutaan vahvistaa maahanmuuttajataustaisten lasten suomen ja ruotsin kielen osaamista sekä heidän integroitumistaan yhteiskuntaan.

Monikielisyys ja kielen kehitys

Kielen kehityksen teema on varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kohdalla tärkeä, koska kielen kehityksen pulmat ovat suhteellisen yleisiä varhaislapsuudessa (Korpilahti & Pihjala, 2018, s. 190). Puheen kehitys viivästyy jopa joka viidennellä lapsella (Aivoliitto, n.d). Monikielisyys ei itsessään aiheuta kielen kehityksen pulmia, mutta se voi lisätä erityisvaikeuden aiheuttamaa haittaa. Kaksi- tai monikielisille perheille suositellaan, että vanhemmat puhuvat lapsen kanssa omaa äidinkieltään, jolloin lapsi kuulee oikeanlaisen kielen mallituksen, mikä taas auttaa lasta erottamaan kielet toisistaan. Aikuisen rooli on mallintaa kieltä

monipuolisella sanastolla ja kannustaa lasta osallistumaan keskusteluihin (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 185).

Kuva: Pixabay.com

Kielikylpy ja kielisuihkutus varhaiskasvatuksessa

Pääministeri Orpon hallitusohjelma nostaa esiin myös lasten kieltenoppimisen tukemisen jo varhaiskasvatuksesta lähtien siten, että vahvistetaan ja laajennetaan kielikylpy- ja kielisuihkutoimintaa (Valtioneuvosto, 2023, s. 82). Tavoitteena on myös kouluttaa lisää kielikylpyopettajia, millä pyritään vastaamaan lapsiperheiden kiinnostukseen kielikylpyä ja kielisuihkutusta kohtaan. Kielikylpyidea tuli Suomeen Kanadasta 1980-luvulla, ja idea sai hyvän vastaanoton esimerkiksi ruotsinkielisellä Pohjanmaalla (Leimu, 2021, s. 19). Kielikylvyssä lapselle opetetaan yhtä maan virallisista kielistä. Kielisuihkutuksella taas tarkoitetaan lasten kiinnostuksen ja uteliaisuuden herättämistä uutta kieltä kohtaan.

Hallitus haluaa uudistaa myös varhaiskasvatuksen palveluseteleitä koskevan lainsäädännön (Valtioneuvosto, 2023, s. 81). Varhaiskasvatuksen palveluseteleitä koskeva lainsäädäntö suunnitellaan siirrettävän opetus- ja kulttuuriministeriöön. Hallitusohjelma viittaa myös perheiden valinnanvapauden monipuolisuuden mahdollistamiseen. Uudistusten tavoitteena on se, että perheet voisivat valita erilaisten varhaiskasvatuksen muotojen välillä tasapuolisemmin.

Suomessa on tarjolla suomen-, ruotsin- ja saamenkielisen varhaiskasvatuksen lisäksi varhaiskasvatusta esimerkiksi englannin, espanjan, ranskan, saksan ja venäjän kielillä. Vieraskielisen vuorovaikutuksen perustaidot muodostuvat vahvoiksi, kun lapsi käyttää kieltä päivittäin jo päiväkoti- ja esikouluiästä lähtien

(Leimu, 2021, s. 19). Hallitusohjelmassa esiin tuoduilla uudistuksilla perheiden valinnanmahdollisuudet toivottavasti aidosti laajenevat. Kansainvälisemmän varhaiskasvatushenkilöstön mukana päiväkoteihin saadaan yhä laajempi variaatio kieliä kielisuihkutukseen.

Virpi Nikkola
KM, lehtori
SEAMK

Lähteet

Aivoliitto (N.d.). Perustietoa kehityksellisestä kielihäiriöstä. https://www.aivoliitto.fi/kehityksellinenkielihairio/tietoa/#b5272c6b

Haanpää, M. (2023). Kolminäkökulmainen tutkimus maahanmuuttajataustaisesta varhaiskasvatushenkilöstöstä suomalaisessa päiväkodissa. Turun yliopisto.

Korpilahti, P. & Pihjala, P. (2018). Puheen ja kielen kehityksen vaikeudet. Teoksessa: P. Pihlaja & R. Viitala (toim.) Varhaiserityiskasvatus. Jyväskylä: PS-Kustannus, 183–199.

Leimu, I. (2021). Kieli tarttuu leikiten. PS-Kustannus.

Malinen, H. (2019). Anna lapselle ääni: kieli- ja kulttuuritietoisuuden voima kasvatuksessa. PS-Kustannus.

Tainio, L., Kallioniemi, A., Hotulainen, R., Ahlholm, M., Ahtiainen, R., Asikainen, M., Avelin, L., Grym, I., Ikkala, J., Laine, M., Lankinen, N., Lehtola, K., Lindgren, E., Rämä, I., Sarkkinen, T., Tamm, M., Tuovila, E & Virkkala, N. (2019). Koulujen monet kielet ja uskonnot: Selvitys vähemmistöäidinkielten ja -uskontojen sekä suomi ja ruotsi toisena kielenä -opetuksen tilanteesta eri koulutusasteilla.

Valtioneuvosto (2023). Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58.